

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationes|| ROBERTI BELLAR-||MINI E SOCIETATE
IESV,|| DE CONTROVERSIIS CHRISTIANAE|| FIDEI,
ADVERSVS HVIVS TEM-||poris Hæreticos,||**

Tribus Tomis comprehensæ.||

DE VERBO DEI|| scripto & non scripto,|| QVATVOR LIBRIS|| EXPLICATA.||

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, 1599

VD16 B 1607

Ad Lectorem [P]ræfatio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53828](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53828)

AD LECTOREM PRÆFATIO.

RES omnino, Christiane Lector, me causa
impulerunt, ut has qualescunque disputa-
tiones meas in lucem prodire sinerem. Illa
prima me ratio mouit, quod non solum non
obesse, sed etiam prodesse censeam Ecclesiastica causa, si plu-

1. Trin. ca.
3. Contra
mendaci-
um, ca. 6.

rimum hoc tempore scribant. S. Augustini sententia est & no-
ta multis, & digna qua ab omnibus cognoscatur, optan-
dum esse, ubi hereses vigent, ut quicumque aliqua scribendi
facultate præditi sunt, ij scribant omnes, etsi non modo de
rebus iisdem scripturi sint, sed eadem etiam aliis verbis for-
rasse scripturi. Expedit enim ut hæretici intelligant, in ca-
stris Catholicorum non vnum aut alterum esse, sed multos,
qui cum eis aduersa fronte congregari audeant. Illud præterea
ex multorum scriptione commodum accedit, quod breuius
& facilius libri ipsi Catholici ad manus omnium deferen-
tur, & cum alij in alios incidant, omnes tamen armis iis-
dem in communi periculo instruuntur. Quam sententiam
hominis prudentissimi atq; doctissimi, & veterum Patrum
exempla, & experimenta quotidiana confirmant. Ariana
hæresi quondam grassante, scripserunt accuratè & copiosè
tum Græci, tum Latini propemodum infiniti; Athanasius,
Basilus, Epiphanius, Didymus, vterque Gregorius, vterque
Cyrillus, Hilarius, Ambrosius, Augustinus, Gregorius Beti-
cus, Idacius Clarus, Phagadius, Fulgentius, & alij. Ita verò
conueniunt inter se, & quasi conspirant, siue testimonia
Scripturae pro Catholica fide adducant, siue ad hæreticorum
argu-

PRAEFATIO, &c.

argumenta respondeant, ut eadem omnes repetere atque inculcare, & omnes etiam ab vno aliquo accepisse videantur. Neque id illis vitio verti solet, aut potest. Nam quod multi scriberent, causa erat ardor fidei, & zelus religionis, quod in eorum pectoribus Spiritus sanctus accenderat. quod eadem scriberent, inde fiebat, quod antidotum veneni eiusdem ex eodem fonte eodem spiritu hauserant, & ex iisdem praesidiis aduersus hostes eosdem, de possessione eadem, eodem auctore ac duce Deo, pugnabant.

Quod si veteres illi tanto ardore tum ipsi scribebant, tum alios ad scribendum prouocabant, cum vna vel altera haeresi orbis terra laboraret; & inter haereticos non admodum multi scriberent; & nondum ars Typographica excogitata esset, quae ex vno volumine librorum examina penè momento extrudit; quid hoc nostro seculo fieri par esset, quo & innumerabiles haereses Ecclesiam vndique lacerant; & rari sunt apud aduersarios, qui non aliquid scribant; quorum libri non iam, ut cancer serpunt, sed velut agmina locustarum volitant; & denique certum est atque exploratum, non modò multis hominibus haeretica scripta quotidie pestem adferre, sed totis aliquando prouinciis perniciem attulisse? Hac igitur causa fuit, cur has disputationes typis mandari paterer: alioqui enim ab ea re non mediocriter abhorrebam. Sed altera me ratio vehementius incitauit.

Ediderunt hac etate praecleara volumina, omnium ordinum & nationum scriptores, & communis fidei causam aduersus communes hostes conspirantibus animis egregiè propugnarunt. Et quoniam alius aliud argumentum explicandum suscepit, atque in eo quàm accuratissimè pertractando totis viribus laborauit; exstant hodie de singulis ferme controuersiarum capitibus variorum auctorum pluri-

PRÆFATIO

mea eaq̄ doctissima, (& quod necesse erat) longissima disputationes. Sed non multi tanta librorum copia, tantoq̄ ocio abundant, vt ex tam variis & prolixis disputationibus controuersias omnes breui tempore cognoscere, & ea præsidia atque arma facile sibi comparare possint, quibus ad omnes partes fidei pro virili tuendas egent, qui apud Germanos, Gallos, Britannos, Polonos, Bohemos, Pannonos, Illyricos, Heluetios, aliasq̄ nationes heresi laborantes, pastorum ac doctorum munere fungi debet. Quapropter post insignium virorum doctissimos labores, id etiam desiderari videbatur, vt controuersia omnes in vnum quasi corpus redigerentur, certa q̄ ratione & via ita proponerentur & explicarentur, vt paruo tempore, facili sumptu, nec magno labore, ex vno armamentario, qui vellent, arma peterent, quibus vtcunq̄ saltem instructi, sine magno suo periculo aduersus hostes in acie starent. Quod quidem ego non mea sanè sponte, sed Superiorum meorum iussu efficere conatus sum; an perfecerim, aliorum erit iudicium. Ceterum, quia genus ipsum scriptionis vtilissimum videbatur, disputationes hasce in lucem dedimus, vt iis vtantur qui volent, donec aliquid plenius & elaboratius ab alio aliquo, qui magis abundet & ocio & ingenio, in eodem genere prodeat.

Tertia restat caussa, quæ me non incitauit modò, sed planè etiam, vt in initio dicebam, impulit & coëgit, vt hosce labores posteritati mandarem. Cùm beata memoria GREGORIVS XIII. Pontifex Max. Germanica atq̄ Anglica nationis adiuuanda studio, Germanorum Anglorumq̄ adolescentium amplissima duo Collegia in vrbe Roma, id est, in ipsa arce religionis, instituisset: ea mihi prouincia demandata est, vt eorum Collegiorum alumnis controuersias fidei, quàm diligentissimè & planissimè fieri poterat, nostro
in

AD LECTOREM.

in Gymnasio explicarem; & quasi novos Ecclesie milites, in suis ipsorum prouinciis cum inferorum copiis congressuros, pro mea tenuitate armarem. Ea igitur oblata occasione rem aggressus, eam disputandi rationem iniui, vt controuersias fidei omnes complecterer, ac partim eas in sua membra tribuerem, partim cum aliis iungerem & copularem, vt alia aliam sereret, & alia penderet & nasceretur ex alia, & ex omnibus vnum doctrinae corpus integrum & perfectum, suisq; numeris absolutum existeret. Quae nostrae disputationes ab auditoribus primùm in Gymnasio inter docendum exceptae, deinde à multis iterum atque iterum non sine magno vel labore, vel sumptu descriptae, atque ad varia loca delatae, tanta contentione ad praelum coepta sunt postulari, vt etiam aliqui minarentur se typis eas nobis iniuris ac repugnantibus mandaturos. Quare coactus sum, opus adhuc rude & impoliturum (neque enim quotidiano docendi munere impeditus, extremam illi manum imponere potui) ipse emittere, ne magno meo cum dolore disputationes in scholis exceptas, laceras videlicet ac mutilas, & mendis vndique refertas, typis excusas cernerem.

Tu velim, optime Lector, si quid erit in his commentariis, quod ad Dei gloriam, & Ecclesiae Catholicae utilitatem tibi vsui esse possit, eo vtare, & vni bonorum auctori Deo, non mihi, gratias agas: si quid verò inter legendum occurrerit, quod saepe fiet, aut nimis breue, aut parum aquabile, aut minus proprie & eleganter dictum; illud memineris, non eo animo hac inchoata fuisse, vt ederentur, sed vt memoriam meam inter docendum iuuarent; nec

quomodo quidq; dicatur, sed quid dicatur, attendas.

AD